

Hemþirelik Öþrencileri için Algılanan Stres Ölçeði (HÖASÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hemþirelik Öþrencileri için Algılanan Stres Ölçeði (HÖASÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22902>

Özet

Hemşirelik Öğrencileri için Algılanan Stres Ölçeği (HÖASÖ), hemşirelik eğitimine devam eden öğrencilerin yaşadığı stres düzeylerini ve bu stresin spesifik kaynaklarını alt farklı boyutta değerlendirmek amacıyla Türkçeye uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle akademik beklentiler, klinik uygulamalar ve kişilerarası ilişkiler bağlamında öğrencilerin algıladığı baskıyı ölçmeyi hedefler. 2015 yılında Karaca ve arkadaşları tarafından uyarlanan bu ölçek, 29 maddeden oluşmakta olup, **hemşirelik öğrencilerinin** karşılaştığı zorlukları bilimsel yöntemlerle incelemeye olanak tanımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik öğrencisi, Algılanan stres, HÖASÖ, Psikometrik araç, Ölçek uyarlaması, Likert ölçeği, Eğitim stresi, Klinik stres.

Yazarlar

Aysel Karaca, Nevin Yıldırım, Halil Ankaralı, Fatih Açıkgöz, Duygu Akkuş.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, **hemşirelik öğrencileri** tarafından algılanan **stresin** yoğunluğunu ve bu stresin kaynağını (örneğin, mesleki yetersizlik hissi, iş yükü, öğretim elemanlarıyla ilişkiler) güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Ölçek, öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları zorlukları sistematik olarak analiz ederek, bu zorlukların giderilmesine yönelik etkili müdahale programlarının geliştirilmesine zemin hazırlar.

HÖASÖ, öğrencilerin stres faktörlerini alt boyutlar bağlamında inceleyerek, eğitim kurumlarının öğrencilere yönelik destek hizmetlerini (danışmanlık, mentorluk) daha spesifik ve hedefe yönelik hale getirmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Böylece, öğrencilerin akademik ve klinik başarılarının sürdürülmesine katkı sağlanır.

Yapı

HÖASÖ, öğrencilerin akademik ve klinik yaşamlarında karşılaştıkları zorlukları kapsayan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, toplam 29 maddeden ve bu maddeleri gruplayan 6 farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, hemşirelik eğitiminin karmaşık ve zorlayıcı doğasından kaynaklanan çeşitli **stres** kaynaklarını kapsamaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bireyin çevresel talepleri karşılayamayacağına duyduğu zaman ortaya çıkan öznel stres deneyimidir. Alt boyutlar, mesleki bilgi eksikliğinden ortam kaynaklı

anlamazlıklara kadar geniş bir yelpazede stresörleri sınıflandırarak, algılanan stresin kaynaklarına dair detaylı bilgi sunar.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması sırasında yapı geçerliliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı ve açıklayıcı faktör analizleri uygulanmıştır. Örneklem uygunluğunu değerlendiren **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** katsayısı 0.94 gibi oldukça yüksek bir değerde belirlenmiştir. Bu sonuç, veri setinin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir.

Korelasyon matrisinin faktörlenebilirliğini test eden **Bartlett testi** sonuçlarına göre elde edilen ki-kare değerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Bu bulgular, ölçeğin yapısal geçerliliğinin güçlü olduğunu ve maddelerin ölçülmek istenen temel yapıya bağlı bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

HÖASÖ'nün iç tutarlılığı, **Cronbach's alfa** güvenirlik katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Alt boyutlar ve genel ölçek için hesaplanan alfa katsayısı 0.67 ile 0.93 arasında değer almıştır. Bu aralık, ölçeğin farklı alt boyutlarında bile kabul edilebilir düzeyden çok güçlü düzeye kadar değerli bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Özellikle 0.93 gibi üst düzey bir alfa katsayısı, ölçeğin bazı boyutlarının yüksek derecede homojen olduğunu ve ölçülen yapıya tutarlı bir şekilde yansıtıldığını belirtmektedir. Bu yüksek güvenirlik değerleri, HÖASÖ'nün hemşirelik öğrencilerinde **stres** düzeylerini ölçmek için güvenilir bir araç olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek, toplam 29 maddeyi içeren ve 6 temel alt boyuta ayrılan bir faktör yapısına sahiptir. Bu alt boyutlar, hemşirelik eğitiminin özgül stres kaynaklarını temsil etmektedir:

Mesleki bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan stres (3 madde): Temel olarak, hastaların biyopsikososyal sorunlarıyla nasıl ilgileneceğini bilememe gibi yetersizlik hislerini içerir.

Hastaya bakım verirken yaşanan stres (8 madde): Hemşirelik bakım vermede ve değerlendirme yapmada beceri ve tecrübe eksikliğinden doğan endişeler.

Ödevlerden ve iş yükünden kaynaklanan stres (5 madde): Yüksek akademik beklentileri veya hastaların beklentilerini karşılayamama baskısı.

Öğretim elemanları ve hemşirelerden kaynaklanan stres (6 madde): Klinik ortamda süpervizörler, öğretim üyeleri veya diğer sağlık profesyonelleri tarafından algılanan baskı; hasta veya hasta yakınları tarafından kabul edilmeme veya güvenilmeme konusunda endişelenmek.

Ortamdan kaynaklanan stres (3 madde): Klinik veya akademik gruptaki diğer arkadaşlarla geçinememek veya anlamamak gibi çevresel ve kişilerarası zorluklar.

Akranlardan ve günlük yaşamdan kaynaklanan stres (4 madde): Kişisel yaşam ve sosyal ilişkilerden kaynaklanan baskılar.

Araç

Test Türü: Uyarılma Ölçeği

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Anket)

Kullanılabilir Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Düzeyi Hemşirelik Öğrencileri

Yaş Grubu: Genç Yetkinlik (Genellikle 18-25 yaş aralığı)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki hemşirelik fakültelerinde veya yüksekokullarında lisans eğitimi gören öğrenciler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılmıştır. Derecelendirme şu şekildedir: (4=Benim için çok stres verici - 0= Benim için stres verici değil). Ölçekten alınan yüksek puanlar, öğrencinin algıladığı stres düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Şinler, Ücret ve Test Yayı

Sorumlu Yazar: Aysel Karaca

Test Yayı (Uyarılma): 2015

İletişim: ayselkaraca@yahoo.com

Ölçeğin akademik veya ticari olmayan amaçlarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Makalenin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [hemsirelik-ogrencileri-icin-algilanan-stres-olcegi-hoaso-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2015/04/hemsirelik-ogrencileri-icin-algilanan-stres-olcegi-hoaso-toad.pdf)

Kaynaklar

Karaca, A., Yıldırım, N., Ankaralı, H., Açıkgöz, F. ve Akkuş, D. (2015). Hemşirelik Öğrencileri için Algılanan Stres, Biyo-Psiko-Sosyal Cevap ve Stresle Başetme Davranışları Ölçeklerinin Türkçeye uyarlanması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 6(1), 15-25.

Hemþirelik Öþrencileri için Algılanan Stres Ölçeði (HÖASÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aþağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde deðiştirilmemelidir.

6 alt boyut ve 29 madde

Mesleki bilgi ve beceri eksikliðinden kaynaklanan stres (3 m): Hastaların biyopsikososyal sorunlarıyla nasıl ilgileneceğini bilememek.

Hastaya bakım verirken yaşanan stres (8 m): Hemþirelik bakım vermede ve değerlendirme yapmada beceri ve tecrübe eksikliði.

Ödevlerden ve iş yükünden kaynaklanan stres (5 m): Hastaların beklentilerini karşılayamamak.

Öğretim elemanlar ve hemþirelerden kaynaklanan stres (6 m): Hasta veya hasta yakınlar tarafından kabul edilmeme veya güvenilmeme konusunda endişelenmek.

Ortamdan kaynaklanan stres (3 m): Gruptaki diğer arkadaşlarla geçinememek/anlaşamamak.

Akranlardan ve günlük yaşamdan kaynaklanan stres (4 m): 22